

Megjelenik a lap **Temesvárott** minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhozordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szerkesztőségénél, vagy a helybeli könyvkereskedésekben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál szerkesztőséghez utasítandó bérmentes levelekben.

Hirdetések minden közhasználatban lévő nyelven fölvételnek. A beigtatásért minden három hasábos egyes sorért 4 p. vagy 7 uj krajcárnyi díjszámítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca Uhrmann Márton műkereskedésében.

Kedd, február 7. 1860.

6. szám.

Harmadik évi folyam.

Hitelintézeteink, s különösen a bécsi nemzeti bank földhitel-osztálya.

III.

Méltán kimondhatjuk tehát, hogy a magyar földbirtokosok különösen, a nemzeti bank hitelosztályának kölcsönzéseivel s föltételeivel megelégedve egyáltalában nincsenek, s nem is lehetnek; mondhatjuk, hogy amaz intézetnek jótékonyágában Magyarország eddigelé oly parányi arányban részesült, hogy egy pár derangirozott mágnás fölsegélését kivéve, az adott csekély hitel közhasznúsága, az országnak még csak egyetlen megyéjében sem mutatkozik. Mezőgazdasági viszonyaink a régi zilált s kifejtetlen állapotban vannak; birtokosaink halálra nyomvák az adósságok s közterhek súlyától; a szükség oly nagy, hogy a közadót sem tudjuk fizetni s készebbek vagyunk utolsó igavonó marháinkat, gazdasági szereinket s egyéb instructióinkat elexequáltatni, — mint képesek fizetni.

En nem tudom mily utasításai vannak a nevezett földhitel-osztálynak, hanem eddigi eljárásában azon fonák irányt is észrevettem már, miszerint a hitel kiosztásában a közép nemességhez tartozó birtokos osztály iránt majdnem semmi figyelemmel sem viseltetik, s hogy leginkább csak a magasb aristocrátiához tartozó s számítható földbirtokosokat segélteti. Politika-e ennek tán rugója, nem tudom, de úgy hiszem, hogy igazi oka talán leginkább abban áll, mivel nem tudja s nem ismeri azon körülményt, miszerint Magyarországnak éppen a közép nemesség van leginkább elmerülve, hogy éppen ez az osztály az, mely már a restaurationális világból is súlyos terheket hozott át magával, s mely, mivel jelenleg a némi subsistentiát biztosító hivataloskodástól is teljesen visszavonult, a hitel jótékonyágát leginkább szükségli.

Egyébiránt, ha talán azon okosabb utasítása is volna a földhitel-osztálynak, miszerint az különös figyelemmel legyen a közép nemességre, valamint a bizodalomnak, úgy az ország közszükségeinek sem felel meg mindaddig, mig először amaz intézetet a bécsi nemzeti banktól teljesen függetlenné nem teszi; mert a földbirtoki hitelnek kezdése oly intézet által, mely egyszerűs mind mint jegybank, mint az államjóságok kezelője és értékesítője, mint az álladalmi pénzügyek tá-

masza s elvégre is mint monopolium szerepel; — nem nyujthat zálogleveleire soha kellő bizalmat; de nem felel meg másodsor a közszükségnek sem, mig tökealapját s kibocsátandó zálogjegyei mennyiségét legalább kétszerte, háromszerte többre nem emeli, — mig harmadszor a kamatlábot leebb nem bocsátja; mig negyedszer a kölcsön időtartamát hosszabbra nem teszi.

A nevezett földhitel-osztály alapszabályai szerint ugyan, a kölcsön időtartamának meghatározása a közmegegyezéstől van föltételezve; most mindazonáltal a házakra mint maximum hat, — a földbirtokra pedig tíz év vétetik fel határidőül. E mellett az adósok még inkább megszorítására, a főnálló statumokban annyi mindenféle más záradékok is léteznek még, hogy azoknak, a főnebbi különben is nagyon rövid határidő miatt örökös félelemben kell lenniök, nehogy a kölcsön-összeg még a kikötött határidő előtt fölmondassék. Ezen körülmények mellett a kedvezőtlen pénzügyi viszonyokat, melyek a kölcsönbe vett zálogleveleket gyakran képzelhetetlen eséseknek teszik ki, rendszerint pedig az adóst kényszerítik, hogy azokat pari alatt is elvesztesse, — nem is feszegetvén, — azt mondom, a magas kamatlábot s rövid határidőt, mely a fizetésre kintűzve van — combinálva, csekély eszünkkel is belátjuk az ily hitelnek nyomoru voltát.

Miután a hitelviszonyokról szólottunk s azoknak jelentőségét különösen Magyarországra vonatkozólag kifejtettük, helyén volna mindenesetre, hogy ha ugyanezen viszonyok kapcsolatában főnálló hiteltörvényeink rendszerét is komolyabb megvizsgálás tárgyává tennök. Mert ezt mondom én: legyen bár oly szándoka a kormánynak, hogy hitelviszonyainkon a bécsi földhitel-osztály célszerűbb átalakítása, vagy újabb s hazánkra is kiterjesztendő tartományi hitelintézetek által akar valamit lendíteni, — mindaddig, mig egyszersmind s egyideűleg kellőleg nem módosítja jelen hiteltörvényeinket, áldásos intézkedéseket nem fog tehetni. Hogy mi volna e részben teendő, adandó alkalommal tán elfogom mondani. —

Addig is isten velünk!

Mészáros Károly.

Régi levéltárca.

(Közli Báth Károly.)

IV.

Kül-cim: Győr megye közönségéhez.

Reuerendissimi sat. sat. Akarván az mi Kegyelmes Urunk eö Feiseghe Imperiumbeli enni sok foglalatossaghi keözöttis Magyar orszaghi végeknek nevezet szerént penigh Nagy Györnek épületirül kegyelmessen providealni, mit paranczollyon eö felseghe minekünk, ez levelünkben includalt eö Felseghe leuelének parjából, beövebben megh erti Kegyelmetek. Hogy azért azon Végheliben kezdet épületek annal jobban continuáltathassanak es Véghbennis vitethessenek, Kegyelmeteket akarank requirálnunk s intenünkis, hogy az eö Felséghe kegyelmes parancholattja szerént az keözönseges jora s — maga megh maradasarais nézve, azon Veghhelben kezdetet epületeknek végben viteleben arra rendelt gratuitus laboron kivülis, concurralljon Kegyelmetek es legyen segetséggel, szolgalljon azzal hazajának s maganak, Tarcha Isten kegyelmeteket jo egessegen. Datum in Arce nostra Ovár die 25 July 1648.

Earundem Dominationum Vestrarum

Seruitor et Amicus
paratissimus

Comes Joannes Draskouith
m. k.

Ezen eredeti levelek Győr megye levéltárában vannak, hol mindössze 12 darabot találtam, ezek közül csak 1 latin, a többi 11 magyar nyelven iratott.

Országos érdekü ezek közül a II. római szám alatt közlött, melyben a végörség számára kivetett zsold lefizetését sürgeti a megyétől, s a melyből kitünik, hogy hazánk többi megyéi sem voltak szorgalmatosb fizetők, s csak mint a nádori levél mondja: „mindenestől is két vagy három Vármegyéből hoztanak valamit.“ Ebből következett az, hogy a török mindig jobban terjeszkedvén, az elesett határvárak helyébe beljebb kelle másokat állítani, holott ha a védörség fizetését rendesen megadják, azok helybe maradvá s örködve — elég erősek lehettek volna a török rablókalandjait meggátolni. — Kevés különbséggel még egy ily tartalmu nádori levél van a megye levéltárában.

Az I. római szám alattiban Draskovics János nádor bátyja György, györi püspökkel arról gondoskodik, hogy a györi német örségbeliek éhen el ne veszzenek.

A III. alatti a nádori lovas udvari katonák elszállásolása végett iratott Győr megye alispánja Benkovics Györgynek, mely szállásolás akkor is a legnagyobb terhek közé tartozott, s a nép pusztításával volt kap-

csolatban, azért a nádor már előre igéri a teendő károk megtérítését. Ha a megyék, községek számos kártérítési folyamodványait szemügyre vesszük, melyeket százával találhatni a megyék levéltáraiban eredetben és másolatban, bátran elmondhatjuk, hogy 1526-tól kezdve különösen a német hadak rettentő pusztítást vittek véghez hazánkban, s tettek annyi kárt vagyonban, mint a török a népnek rabszolgaságban hurcolása által. Szomorúsággal teljes hazánk harmadik korszakának története, melyet az e korban irt számos levelek, kutfökből elég alkalmunk van igazolni, bebizonyítani.

A IV-ikben Győr megyét serkenti, hogy Győr erősségét megépítsék s a tartozni szokott közmunkán felyül is járuljanak a mű befejezéséhez.

Az 1648-ik évben tartott pozsonyi országgyűlés alatt még két magyar levelet küldött Győr megyéhez, melyben különösen a szigetközben katonaságot helyez el, hogy a töröknek valahogy ne jöjjön kedve az országgyűlést háborgatni s a király személye veszélyben ne legyen.

Ezeken kívül még 5 levele érkezett a megyéhez, Balásffy Erzsébet, Sibrik és Szakolczayféle perekben, melyek közül 4 magyar nyelven s csak egy a Szakolczay Andrásnéféle iratott latinul.

A Rákóczy-induló eredete.

Sokan azon hibás véleményen vannak, hogy a most nagyhirü és közkedvességü Rákóczy-induló már Rákóczy idejében létezett. Ez nem igaz, — Rákóczy idejében az általunk ismert induló, soha sem zengett vagy harsogott. Midőn felsővadászi II. Rákóczy Ferenc herceg megházasodott, az akkor europaszerte híres szépségü nejét, a kellemdús hőslékü Carolina Amaliát, Hessen-Vanfried Károly herceg és határgrof leányát Magyarhonba hozván, legelőször S.-Patakra vitte Zemplén megyébe, onnan pár nap mulva Eperjesre ment, hogy mint örökös főispán fényes bemenetét tartsa. Nyolc hermelinfakó huzta akkor diszkocsiját, melyet Sáros- és más szomszéd-megyék banderiumjai vették körül. Rákóczy maga kék attilában, veres bársony palástban, fején gyémántokkal és fekete kerecsen-forgóval ékesített magyar kalpaggal, kezében arany buzogányt tartva, kocsin jött a város kapujáig; onnan a vármegye házáig hófehér lovon lovagolt, jobbra neje, előtte a királyi biztos gróf Csáki István társaságában, és a nép örömriadozó éljenzései közt, mely a szép fiatal hercegért buzdukt. Ki hitte volna akkor, hogy négy év mulva a hatalmas dynasta mint fogoly kénytelen legyen elhagyni regényes sárosi várát! De ilyen a világ mulandósága. — Rákóczy többnyire Nagy-Sároson lakott, gyönyörü fekvésü várában. Az egész haza mint vendégszerető férfit ismerte, és kivált nagyszerü sólyomvadászatai számos derék honfit csöditettek udvarába. Midőn első fia született, a keresztelő roppant pompával ment végbe, melyben Telekessi, egri püspök, kit

Rákóczy igen tisztelt, valamint a kassai jezsuiták rektora is vett részt. A kis herceg keresztelése után nagy táncvigalom volt; a nemesség a várban, a földnép a faluban mulatott. Az időben Barna Mihály volt a leghíresebb cigányzenész széles Magyarhonban; és őt — anyai vonalon Czinka Panna nagyatyját, — gróf Csáky bibornok később learcképeztette is. E cigány Orpheus Rákóczy herceg udvari zenészévé fogadtatott, és urát el nem hagyta többé a későbbi háboru végeig. Barna Mihály volt az, ki lábaihoz borult Rákóczynak, midőn ez amnestiát elfogadni vonakodott, és e nagy fontosságú szavakat mondá urának; „Mégy, mégy, kegyelmes fejedelem; itt hagyod a vagyont, és mégy a ninesent keresni.“

Gróf Fáy István máltai vitéz, kinek zeneművészeti érdemeit lapunk mult évi 43. számában rövideden említettük, azt közli velünk, hogy Barna Mihály lett volna az első, ki az eredeti Rákóczy notát szerzette, mely annyi nemzeti érzést lehel, és annyi zenelmi belbecscsel bír, és leginkább az ónodi gyűlés ideje alatt jábra kapott. A notát akkoriban tárogatóval kezdték.

Barna Mihály ez uj szerzeményre maga tanította be unokáját, a szintén híressé lett Czinka Pannát, ettől pedig legelőször leírta Vaczek Károly, jászói premontréi kanonok, ki ezelőtt mintegy 33 évvel mit 93 éves aggastyán halt meg Jászón. Vaczek az eredeti kéziratot Ruzsicskának adta át Veszprémben, és ezen régi Rákóczy nótából készítette Ruzsicska a Rákóczy-indulót, melyet most viskókban és salonokban, a cigányok és a hadseregek ezredi zenekarai egyaránt játszák, és világhírű zeneművészek választják hangverseny-programjuk gyöngyeül. Ruzsicska ezen indulóhoz az ugynevezett ütközetet is irta, miként ezt Rákóczy idejében játszották, és mely ma jó zongorászok által előadva roppant hatást idézhet elő. Ezen szerzemény a „rég magyar zene gyöngyei“ című vállalat éppen most megjelent 4-ik füzetében található. *)

Ezen adatok hitelessége abból megítélhető; hogy azokat a közlő gróf Fáy István, részint Vaczek Károly premontréi kanonok urtól, részint nagyatyjától gróf Fáy Agostontól hallotta, kinek nagyatyja, Fáy Gábor, borsodi első alispán, fiatal éveiben Rákóczynak egyik legkedvesebb házi barátja volt.

P. F.

A természet és az ember az éjszaki sarkon. **)

Midőn mi egy szép és derült nyári éjen, későn és kedvetlen keressük föl fekhelyünket, az éjszaki ég valami sajátságos bájt élveztet. Késő éjszakán, éjszak-

ról különös világosság áramlik szét, olyan mint a regszürkület, mintha itt a nap csakhamar felkelőben volna. S valóban is az, a nap, melyből ezen világosság áramlik ki: éjszaknyugaton késő este lemevén, hogy éjszakkéleten kora-reggel felkeljen, még éjfél táján sincs annyira a láthatáron alul, hogy néhány sugarai a légrétegeken áttörve a láthatár fölé ne emelkedhetnének.

Ha egy ilyen éjszaki pillanatban, egy még csak feltalálendő légpostán állhelyünkben kiindulva egy jó darab utat tennénk éjszak felé egész a 66-ik szélességfokig, akkor késő éjjel is látnók a napot; bár halvány-hideg volna ugyan, de mégis világosságot árasztana szét; elébünk sugározván az éjszaki ég szegélyéről.

S most legalantabb állomásán levén, a helyett hogy lefelé menne, inkább jobbra halad oldalaslag, sőt még emelkedik, miből következik, hogy ezen állomáson (legalább most egy esetben), éjet nem élvezhetnénk, s hogy itt két 24 órából álló nap ölelkeznek éjfél tájban. A legdélibb pont, a melyen ezen látmányt élvezhetni, esik az éjszaki szélesség 66 1/2°-kára, s a föld tekeidomuságából következik, hogy ezen viszony-arányosság az egész földgömbön köröskörül ugyanaz marad, az az: hol emelkedések, hegyek, kisebb-nagyobb változásokat nem okoznak.

Ha az említett szélességen keresztül egy kört húzva képzelünk magunknak az egész földgömbön át, akkor földünk azon részét értjük, melyet éjszaki hideg-övnek neveznek. Három világrész éjszaki határai nyulnak ide ezen körbe! Europa, Norvégia, Svédhon, a Finn, a lappok és irámszarvasok honával, ismét Spitzberga és Nova Zembla szigetekkel. Éjszakázsia széles és hosszabb szalagot foglal el, s hasonló körmetszetet a szárazföldi Éjszakamerika a Beringuttól, melyhez csatlakozik még éjszakra egy ki nem kutatott nevezetes szigetvilág tömkelege, melyet keletre most a nagy Baffinsbai hulláma, s éjszakra a szinteg még kifürkészhetlen sziget vagy félsziget Grönland rekeszt be.

A legjobb alkalom kínálkozik odahatolni egy darabig az éjszaki sarkhoz, élvezendők a rövid éjszaki nyár gyönyöreit, egy kis séta-ut fölfelé Norvégia éjszaknyugati partjain: mivel ott a közlekedés élénk, s általában az idő gyönyörű; a másik gyakorta használt kirándulási ut a hottniai tengeröböl legéjszakibb szögletén fölfelé egészen az orosz határon levő fin-város Torneoig, mely kevéssé délre fekszik a sarkkörtől. Itt van egy magánálló hegy, a honnan junius 16-tól 30-ig csaknem folytonosan láthatni a napot. Minden országból számosan gyűlnek ide utazók, mulatók, élvezendők a ritka-különös látmányt.

Éjszakon a hosszú nap, a nyár; a hosszú éj a tél; más évszak nincs: s az átmenetet egyik évszaktól a másikba köd, hóvihar, eső és orkánok jelölik. Ha a nap elég magasan áll, akkor az egész láthatár körül folytonosan köreket ír le; most emelkedve majd leszállván; derűtlen sötét, hosszudad-kezek alakú, tekintetvén a láthatár fölül, fény- s tűz nélküli, s kényelmesen

*) Lásd mai betiszemlénket.

**) Forrás: „Kahne der Nordpolfahrer,“ és „Arktische Fahrten und Entdeckungen zur Aufsuchung J. S. Franklins.“

bele lehet nézni csupasz szemmel. A magasb fokoknál a meleg gyéren nagyobb 6° R.-nál, s a legszebb nyáreji idő, hasonló levén a mi márciusi szelidebb napjainkhoz. A n a p i d ő t (nappalt) észrevehetni némileg a világitás változataiból; éjfélnélkor a nap legmélyebben áll s vörös világot szor éjszak felől; viz, jég hó órahoszanta ibolya szinpompában ragyognak, de szelid nem vakító sugárral, holott nappal, déltájban, a szemet égetik, sőt hóvaktságot okoznak. Sűrű köd is gyakorta, mivel a melegség elfogy a nap alantabb állásánál. A ki a nap szabályos változásához hozzá szokott, annak izgultságot okoz a napok szakadatlan hosszú láncolata, mit minden utasok megjegyzének; — lefekszik ugyan az ember, de hiányzik a sajátságos üdítő „éji nyugalom.“

A világoság ezen szaka alatt fölébred a természet merev téli álmából; a hó olvadni kezd a verőfényes helyeken: meddő tenyészés áll be; az éjszakai állatvilág szárazon, vizen és légben él, inkább életet fejt ki; a tengerömlések szétszaggatják azon láncokat, melyekbe vert minden folyamokat a csikorgó tél, mozgásba jő a jég, vizutak nyílnak, s jéghegyek- s mezők húzódnak le a melegebb tengeren, a hol az erőteljes napfény a folyó elemekbe viszont felolvasztja azokat. De mind ez csak rövid tartamu; a nap legmagasb állását is azon tájakat csak oldalaslagn sütheti, mivel ott magasbra nem emelkedik a nap, mint nálunk télen; s alig kezd magasb állásából visszaindulni, már uralma tünedezik, és július utó vagy augusztus első napjaiban este jég képződik. September elején, a hajós itt kénytetvén teleni a jég közepette, körültekint valamely zugot keresendő hajója számára, mivel a szabad jégenni kitelelés sok veszélylyel jár, s azon igen örvend, ha valamely menhelyet talál. A levonuló jéghegyek, sziklák, melyek a hajót környezik, és melyek közt ez nyugszik, utoljára egy tömeggé fagnak ugyan a hajó körül; de mig az történik, addig az emberi gyenge kézmű, a hajó, s vele az utas a jégtorlatok roppant lökése- s nyomásai között, halál-veritéket izzad; kemény próbára tettek ki. A jég-okozta zaj, a hajó ropogása borzasz-

tóan hat a hajószemélyzet hallérzékeire; minden pillanatot lehet az utolsó, mely személyzetet s hajót összezúz, vagy a nem sokkal kedvezőbb esetben az ember segélytelenül jégpadra vagy pusztá partra dobhat ki.

Ha a veszélyt szerencsésen kiállta, előkészületet lehet tenni kilenchavi csendes nyugvásra. Van elég szünidő (Musse) az éjszak természetét közelebbről szemlélhetni; mert néma csendben fekszik száraz és viz a fagy láncai közt; de vigaszul az igen gyakran kedves, nagyszerű szín- és alakváltozatosságban tűnik föl. A minő komor- és egyhangúság uralg nálunk, a mi szélességünk alatt téli időben, oly sokszerű és dus a tél a magas éjszakon, s a szín- s melegfokozat olyan, minő Olaszthon, Silicia és Nápoly áldott virányain alig fellelhető. Az ég legtisztább setétkéjje szegélyezve van pompás vörös ibolya- s más szünetlen változó színezettel; képzetszerűleg alakult és világitott fellegek, ködképpel, légtükrözések nevezetes ellentétben vannak az alant fekvő merev jég- s sziklavilággal. Mellék-ellen-napok és holdak, udvarak, körök, koronák és hasonló tünemények napi renden vannak. Néha nap és hold egyformán sütnek, s világuk vegyülésével a jelenet bü-világban tűnik föl.

S ha végre a hózivatar szárnyain a hosszú éj elérkezett, az egész jelenet sajátságos égjelenetté vált. A hőmérő halkkal esik, a 20 R.-foknál alantabb, a lég tiszta és derült, és januárban a hideg borzasztó magasságra emelkedik 40°—34°-ra; a higany megtagadja a szolgálatot, s lesz ólomszerű fémvad belőle; csak a borszesz hőmérőt lehet használni. Most fejlődik ki az éjszakai csoda a maga nagyszerűségében: éj van az igaz, de nem maradandó sötétségű. A csillagok szokatlan fényben ragyognak, a hold néha néha tiszta halvány sugarakat szor alá; a vakító világu hó is megteszi a magáét, s a nap sem megy annyira a láthatár alá, hogy legalább délben, délre valami világos szürkületet elő ne idézhetne, mely tél kimenetével napteljjé fokozódik. Adjuk hozzá még; hogy ezt követi rendesen az éjszakai fény, deléjes világosságával uj varázst árasztván a hallgatag éjszakai téli éjre. (Folytatjuk.)

T A R C A.

Tassó Torquát.

(Élet- és jellemrajz.)

Ránosztai Rezsőtől.

(Vége.)

X.

Midőn Tassót Ferrarából a szenvedés megszökni kényseríté, csak a kinokra gondolt, melyektől megszabadul és elfeledé a nehéz fájalmakat, melyek szívét a távolban tépni fogják; el a bánatot mely egét sötét koromsötét felhővel vo-

nandja be, — ha szerelmének világitó csillaga a messzeségben eltűnnék.

Az egy pár napig visszatért életkedv és vidámság helyére ismét a bubánat gyászholója ült Leonora emlékeinél...

Lelkét a szegény költőnek heves vágy ragadá meg: visszatérni szenvedése, boldogsága helyére.

A méltatlanságot, a keserű bántalmakat, miket ottan szenvedé, mind mind elfeledé, s úgy tűnnék föl lelke előtt az általa elhagyott Ferrára mint — dicsőségének szentegyháza, mint üdvöt kölcsönző bánatos szerelmének szent helye...

Ott minden fűszál, minden virág dicsőségét, szerelmét susogá.

A nyomokhoz, melyeken járt, egyegy édes, boldog em-

lék van csatolva életéből, s ha talán néhol szívérenek fájdalom sajtolta csöppei sötétlenek azokon, csak azt hozzák észébe kiért szenvedett . . .

Természete szívünknek, miként a multból legtöbbször csak az öröme, boldogságra emlékezik, s bármennyi szenvedései voltak, szívesen fátyolt borít reájok később, vagy a boldogság, örömsugaraiba elvegyítve tekinti azokat, és ilyenkor kincsnek lát mindent, mindent, mit elhagyott, s helyzetének bármily legcsekélyebb nélkülözései is kincse óriási nagyságát juttatják észébe . . .

Igy volt ezzel Tasso is! És nem állhatva tovább ellent szíve küzdelmeinek — négy hónapi idő után — kitépve magát a tudósok s őszinte barátai szíves köréből s elbucszuza az életben utójára látott szerető nővérétől a zokogó Korneliától — ismerői áldása kíséretében Ferrarába indult.

Ott szívesen fogadták újra . . .

A herceg — Alfons — feledve a történeteket, udvarába fogadá, s mivel a nők nagyon könyörögtek érte, előbbi állását is visszaadta. . . .

Ki volt boldogabb mint a sokat szenvedett költő, ismét Leonorája körében, ismét dicsősége színhelyén tölthet napjait?!

Oh de e boldogság csak téli napsugár volt hideg fénynyel haldokló világgal.

Alfons herceget rábeszéléseikkel, izgatásaikkal arra bírák Torquat ellenségei, hogy a költőt tiltáná el huga látogatásától; — ők maguk pedig minden kigondolható módot elköve-tének, hogy máskép keseríthessék szegényt, s ha lehet Leonora előtt is gyűlöletessé tegyék.

Alfons hajlott a gonoszoknak szavaikra, s hogy Leonora társaságától egészen elvonja Tassot, vadászatokat rendezte, s őt azokban részt venni kényszeríté.

A vadászatok hetekig távol tarták Torquat az udvartól s kedves hölgyétől, de azért a herceg nem ére célt, mert a két szívrokon alig várá a pillanatot, melyben újra találkozassék, s a ritka találkozás csak növelé a viszontlátás érdekét. Szíveik úgy dobogtak mint bármikor, sőt lángolóbban egymás iránt . . .

Majd azután udvaroncai bujtogatásai következtében a herceg szorosan megtiltván hugának a költő elfogadását, Torquatnak is kijelenté szigorú parancs alatt, hogy a Leonorávali ismerettség felhagyva, őt végkép elkerülje, örökre elhagyja . . . Buja személyeket küldé szobáiba s azok által akará megutáltatni Leonora előtt . . . Hanem a szegény költő erényesebb volt minthogy sem a festett arcoktól elne fordult volna! . . . Tasso egén elkomorult a lét, ily dolgoknál s elveszté értékét Leonora nélkül! . . . A megmérgezett erkölcsei herceg és udvaroncai újabbnál újabb rágalmozó beszédek, aljas nemtelen viseletük, végre egészen türethetlenné tévék számára a ferrarai udvart . . .

Kinjait, szenvedéseit, mind békével tűrte volna, csak Leonorát láthatná, de így! így lehetlen volt azt tennie . . . Ismét megújult szomorú állapotja, s elhagyá a hozzá idegen herceget s udvarát.

Bujdosni ment keservével a világba . . .

Hosszasb bolyongás után fényes állást kapott ugyan Viktor Emanuel hercegnél, de ő hiában Ferrarát nélkülözni nem tudá . . . s midőn az urbinói herceg által is sürgettetnék, oda ismét visszatért. De hidegen s lenézőleg fogadtatott, a herceg és hercegnők — Leonorán kívül — magok elébe sem bocsáták.

Ő irományait kíváná vissza, melyeket távozáskor ott hagyott mint tulajdonát; de ez egyetlen kérése is megtagadták. Az álnok lelkű udvaroncok — félvén Tasso „naplójától”, mely szintén a kiadatni kért irományok közt vala — azt mondák a hercegnek, hogy a költő most saját irományai-val visszaélhetne, s veszélyt okozhatna, mert örült, azért ne adja ki azokat nekie. Erre az elkeseredett költő nyilvánosan kigunyolá a herceget és udvarát — mondja egy életrajz

írója — és Alfons könyörületes tekintet nélkül annak lelki hangulatára — megvetve a jobbak kérelmét, elutasítva a kedveséért könyvek közt porban rimánkodó Leonora esedezéseit — a szent Onoforról nevezett zárda tulajdonához tartozó örültek kórházába zárata — 1579. évi márciusban. . . .

Gondolhatjátok a szerencsétlen nagy költő lelke kinjait midőn ép elmével — az ellene szőtt ármány áldozataként a tébolyda kétségbeejtő falai közé záraték. Oda a honnan nincs többé menekülés, mert a kit egyszer ott látnak az emberek, az elvan veszve . . .

Mennyit dolgozhatott volna s neki hallgatni kellett, elnémit a borzasztó helyzet, melyben napjait kelle töltenie. . . . Alig írt egy pár dalszakot itten, azok is olyan fájdalmasak, olyan keserűek, hogy az ember szinte beleszomorodik, ha olvassa.

A gyógyszerek látása törként járá át lelkét. Az orvosok dőre kérdezetései és vele bánása szenvedhetlen kinokat okozának bánatos szívének. És e sajtó szenvedés között nem volt közelében egy rokonkebel, mely fájdalmait megosztotta volna, nem szív, mely irányában rokonfájdalmat érezne. Ki volt dobva az emberi társaságból, kényszerítve volt örökre lemondani minden reményeiről, melyek az élethez csatolák. Ily körülmények közt ki találkozott volna, hogy hozzá közeledjék . . . Az egyetlen hű lény Leonora csak gondolatban lehetett költőjével . . . Őt segíthetni megtiltá az udvar kenete . . .

A költő egészen megadta magát a szenvedéseknek; bár még alig volt 35 éves, — haja már galambősz fürtökben csüngött alá roskadt vállaira . . . járása megtörött . . . szemei, a szép tüzes hódító szemek elveszték fényüket s megüvesedtek. És midőn hét év múlva 1586 Scipio barátja közbenjárására életemésző foghelyéről megszabadult, mintegy második gyermekkorába lépve vissza, kedélye mindenre fogékatlan lön. Ugy járt körül a világban mint a ki semmiről sem tud semmit. Megjárta Mantuát, Romát, Fiumet; Graecet, — mindenütt a legnagyobb kitüntetésekkel fogadák, de ő erről, mintha nem is őt érdekelné, nem tudott semmit. A pápa Romában Aldobriando Cizio bibornok közbenjárására a Capitoliumban babékoszoruzást is kieszközlé neki. De a költőt ez sem érdekelte. A pápa azon szavaira, melylyel őt fogadá! kegyed ép annyi dicsőséget fog kölcsönözni a babér koszorúnak, mint a menyinyit mások azáltal nyertek,“ szomoruan válaszola egykor környezői előtt, miként majd csak sirjára tegyék a koszorut, — mert ha élve teszik reá, letépik róla. — És úgy lön — már a nap kivolt tüzve, a megdicsőítésre — de a költő ép előtte való estén jobb létre szenderült — 1595 april 25-én temetésén egész nép jelen vala leróni a tisztelet adóját.

A koszoru pedig, a mint kíváná nem fejét csak sirját ékesíté. . . .

Heti szemle.

— Gorove István jeles hazánkfia, kit különösen Temesmegye mondhatá magáénak, több évi elhallgatás után, most legelőször ismét felszólal, és pedig a magyar akademia háza érdekében, a Pesti Napló 23. számában. Érdekes cikkében Gorove ur azt vitatja, hogy a magyar akademia palotája, mint architekturai egész művészi belbecscsel, értékkel, sajtáságos céljainál fogva okszerű felosztással, belrenddel birjon. Nem hisszük, hogy valaki komolyan azt kívánja, miszerint az akademia kész épületet vásároljon, mely eddig lakházul szolgált, mert eltekintve attól, hogy az ily eljárás gazdaságosnak nem mutatkoznék, nem kell felejtenuk, hogy arról van szó, miszerint az akademiai palota, egyszersmind a

nemzet szellemi életének monumentumja is legyen. Megérintvén a cikkíró Pest azon várostájékait, hol a palota építése célszerű volna, annak styljára nézve a klasszikai, különösen római styl mellett nyilatkozik. Mi azt hisszük, hogy a nemzet lelkesedése elő fog teremteni egy millió forintot, mely eszközül szolgáljon Széchenyi termékeny gondolatainak tán legszebbikét valósítani, t. i. a fővárost csinosítani, szépíteni, erkölcsileg emelni, hogy az minden hazafi előtt kedvelt szeretett lakhelyülé s így oly gyülpontját válják, mely mellett felejteni lehessen külföldi lakást. Azon célra, melyre a hon több városai, mint Szabadka, Szeged, Kecskeméthy, Makó, Győr, de még a szegény Temesvár is oly szépen adakoztak, bizton hisszük, hogy hazánk fővárosa Budapest sem fog késni fényesen hozzájárulni, — oly módon miként ezt jó hírve és érdeke tőle megkívánja. Még egy észrevételünk van. Egy pár pesti lap azt híresztelé t. i. hogy az akadémiai palota építéséhez már tavasszal akarnak hozzáfogni. Nem tudjuk min alapszik ezen hír, de annyit bizton merjük állítani, hogy oly épület, melyre tervekészítési pályázat sem hirdettetik, melyhez hozzá lehessen fogni, midőn még megközelítőleg sem tudjuk, mennyi tőkére fogunk rendelkezhetni e célra, szóval, mely csak közönséges lakház volna, nem egyszersmind fővárosunk disze, nemzetünk szellemi életének jelsz, nem felelne meg azon eszmének, mely most minden hazafi keblét lelkesíti.

— Gróf Fáy István szép vállalatának „Régi magyar zene gyöngyei“ 4-ik füzeté éppen most jelent meg Bécsben Glöggl műtársánál. Ezen füzet is igen szép, eddig ismeretlen magyar szerzeményeket foglal magában Csermáktól; egy igen érdekes Palotás-lassut. Biharitúl; többféle Csárdást, és végre az eredeti Rákóczy-nótát, a Ruzsicska által szerzett tüközettel együtt. Valamennyi darab igen alkalmas a nemzeti érzelem emelésére, és minthogy ezen füzetek számos példányokban Berlinbe Madridba és Párisba rendeltettek meg, nem szenved kétséget, hogy kelendőségük hazánkban is igen nagy lesz.

— Nagy-Becskereken f. hó 6-án Kazinczy Ferenc emlékének örökítésére, és a Kazinczy alapítvány növelésére, fényes táncvigalom rendeztetett a színház helyiségeiben. A tisztelt rendezők annál inkább megérdemlik köszönetünket, mint-hogy a hazafias N.-Becskerek tulajdonkép az egyetleni bánági város, mely Kazinczyt ünneplé, koronaországunk bácskai részén pedig csak Szabadkáról és Bajáról mondhatunk hasonlót.

— (A múzeumi diszszékek ügyében) lelkes hölgyeink megnyugtatóra írhatjuk, hogy a himzett diszszékek is szívesen elfogadtatnak, s ezek, nem ugyan a diszteremben, hanem a múzeumi képtárlatban fognak felállítani. Honunk leányai, mint többfelől értesülünk, nem igen helyeslik a középponti hölgybizottmánynak az eredeti indítványtól eltérő határozatát, mely a szépet a hasznosnak feláldozza. Igen helyes egy hölgynek azon észrevétele, hogy a későbbi kornak is lesznek lelkes leányai, kik a netalán elkopott himzések helyett ujakat szívesen fognának készíteni.

— (Az „Arany bulla“ egy eredeti példánya, ha igaz.) Egy vidéki levelező olvasván a V. U. 1-ő számában az arany bulláról szóló cikket, sajnálatát fejezi ki, hogy azt a kis ujjmutatást, mely az 1858-ki Vasárnapi Ujság 376 lapján, általa csak amugy mellesleg beszöve találattik, — történetben buvárkodó hazánkfiai közül, senki sem méltatta figyelemre; mi ha történt, talán elmaradt volna cikkünkben az a szomorító záradék: „Csak egy sem jutott hozzánk a hét példány közül.“ Azért most ismételve figyelmezteti szakudós történet-íróinkat; hogy hiteles kutforrásból neki tudtára van, miszerint Sopron városa, a városlázbán külön szekrényben őriz az arany bulla hét példányából egyet, mint drágalátos féltő kincset és szent ereklyét. Megérdemlené ezen okmány, hogy szakértő szemekkel megnézzessék és a hazai nagy közönség értesíttessék, vajjon a Sopronban rejlő példány az arany bullák másolata-e, vagy az ősz-eredeti hét

példány oda tévedt egyike. A vizsgálatból bármelyik eset tűnjék ki — mondja t. ügytársunk — talán az okmány kelteinek helyét és napját belőle legalább kitanulhatunk, — mikről sem Horváth sem Szalay nem értesítenek bennünket. — A tárgy eléggé fontos, hogy megérdemelje a bővebb vizsgálatot. Sopronváros tisztelt előljárói hálára köteleznék le nemcsak a tudomány barátait, hanem a nemzet minden érző fiát, ha czíránt ők maguk derítenének világot. Ha pedig ama példány csakugyan eredetinek bizonyulna be, sőt ha csak hű másolat volna is — kérdjük, volna-e amaz ugy sem helybeli, hanem országos érdekű okmánynak illetőbb helye, mint a nemzeti muzeum? (Vas. U.)

— Thierry Amedée szenatorrá neveztetése, dacára azon érdemeknek, mikkel Thierry mint államtanácsos birt, igen meglepte a párisiakat. Thierry mint mondják, új méltóságát leginkább „Attila“ művének köszönheti, melynek egy példányát a császárnak benyújtotta, s melyet a császár, ki maga is szeret történeti kutatásokkal foglalkozni, nemcsak figyelemmel végig olvasott, hanem oldaljegyzetekkel is kísért. Később a császár személyesen is beszélgetett e tárgyban Thierryvel, mely alkalommal köztük bizonyos kérdésekre nézve érdekes és élénk vita fejlett ki. E vita alkalmával a történészek oly mértékben sikerült a császár jó indulatát megnyerni, hogy a legelső helyürülésnél szenatorrá nevezé őt.

— Egy polgármester hatalmaskodása. Egy Port Louisban, Mauritius szigeten, megjelenő lap september 6-áról ezt írja: „Az itteni polgármester oly bárdolatlanságot követett el, a melynek mását hasztalan keresnők e város évkönyveiben. Tegnap este, september 5-én midőn a színházban összegyülekezett közönség egy olyan színésznek tapsolt, a ki Charon urnak nem tetszett, Charon polgármester hirtelen fecskendőket vonatott a szinpadra, s onnan ugy összefecskendezteté a tapsoló közönséget, hogy valóságos özönvíz támadt a nézőtéren. Az ajtókat rendőri biztosok állották el, hogy senki se menekülhessen azon büntető műtét elől, melyet a polgármester nagy megelégedéssel néze páholyából. Természetes, hogy az özönvízi zsarnok erőszakoskodását tüstént följelentették a kormányzónak.“

— A Wanderer első, a Neueste Nachrichten, és Pester Lloyd második megintést kaptak, a Hölgyfutár mult keddi számát hatóságilag lefoglalták, Reményi Ede, europahirü hegedűművész hazánkfianak a hángversenyek adása Pesten megtiltatott.

— Zágrábban Kacsics András horvát történetíró évszázados születés napját fogják megülni. A délszláv történeti és régiségi társulat ez ügyet felkarolván, már programmat küldözgetett szét, és egy a történetíró nevével viselő alapítványt is kíván létesíteni.

Temesvári ujdonságok.

* Városi községünk 1860 évre következő költségvetést állapított meg: Ugyanis a jövedelemből a kamarai hivatalra 167891 ft. 55 kr., a polgári kórházra 20791 ft. 99 kr., a szegények alapítványára 5251 ft. 98 kr. esik. A kiadásokból a polgári kórházra 20598 ft., a szegények alapítványát 5243 ft. 25 kr., a kamarai hivatalt 225678 ft. 61 kr. illet. Mind ezen tételeket meghagyta a cs. kir. helytartóság, kivéve hogy az utóbbi kiadásokat 214968 ft. 11 kra kívánta leszállítani. A kitörölt 10710 ft. 50 krnyi kiadások a Józsefkülvárosnak főköcsütjának, mely a templomhoz visz, tervezett köveztetésére vonatkozik, mire körülbelül 6000 ft. volt szánva, és a véletlen esetek rovatára, melyben a javasolt 4000 ft. 2000-re mérsékeltetett. A községi tanács mindkét tételnek le nem szállítása végett indokolt kérvénnyel újra is megfogja keresni a helytartóságot.

* A National-Anleihe-ra annak idején történt felhívás alkalmával városi községünk 150,000 pengő forintot irt alá. Minthogy ezen összeg megfizetése a község erejét jóval felülhaladná felsőbb engedélynél fogva az aláírás köteleztetése fél annyira, t. i. 75,000 p.ftra szállítottatott le. Azon körülménynél fogva, hogy évről évre a kiadások mindig nagyobbak a város jövedelménél, és hogy azért a községi adó nálunk oly nyomasztó, miként alig valami más városban, a már leszállított kölcsön utolsó részletei sem fizetethetnek meg. Kérlemezni fog ennél fogva a városi község, hogy a leszállított 75,000 pftnyi aláírási összegre eső és 3750 p.ftra menő biztosítéki összeg elkobzása mellett a kölcsön utolsó részleteinek és késedelmezési kamatok fizetése alól fölmentessék.

* A cs. kir. posták által a temesvári postahivatal kerületében 1859-ik évben következő közönséges málhák, pénz- és értékszallitmányok eszközöltettek:

	darab	font	érték
<i>I. A tulajdon posta kerületből</i>			
a) vitelbérköteles:			
közönséges podgyász	12,058	42,932	—
pénz- és értékküldemények	67,476	133,137	15,938,586
b) vitelbérmentes:			
közönséges podgyász	9,256	53,013	—
pénz- és értékküldemények	29,779	63,102	17,647,385
<i>II. A posta egyleti külföldről.</i>			
közönséges podgyász	247	429	—
pénz- és értékküldemények	273	914	73,645
<i>III. A posta-egyleti külföldre</i>			
közönséges podgyász	—	—	—
pénz- és értékküldemények	104	26	23,738
<i>IV. A posta-egylet birodalmából</i>			
közönséges podgyász	299	1,300	—
pénz- és értékküldemények	260	195	15,457
<i>V. A postaegylet birodalmába</i>			
közönséges podgyász	26	26	—
pénz- és értékküldemények	78	26	5,863
<i>VI. Átviteli (transito) küldemények</i>			
közönséges podgyász	261	598	—
pénz- és értékküldemények	1031	78	2,938
	121,193	295,776	33,707,612

* A temesvári cs. kir. postahivatal kerületében, (melyhez koronaországunkon kívül a határvidék is tartozik) 1859. év folyamán következő közlekedések történtek távolsági tekintetben:

a) vasuti menetek	37230	mérföld.
b) futárok	1326	"
c) malleposták	39132 $\frac{4}{8}$	"
d) gyorskocsizások	7634 $\frac{4}{8}$	"
e) cariolposta	30339 $\frac{4}{8}$	"
f) málhaposta	4524	"
g) lovasposta,	101621 $\frac{4}{8}$	"
h) kocsinjáró hirtvivő	24147 $\frac{4}{8}$	"
i) lovon járó hirtvivő	9911 $\frac{4}{8}$	"
k) menetek a vaspályaudvarokhoz, és azok-tul el	7481 $\frac{4}{8}$	"

Összesen 263349 $\frac{4}{8}$ mérföld. — Itt természetesen nem csak az odamenés, hanem a visszajövetel is be van számítva. Temesvár és Szeged közt (30 mérföld) tizennégyyszer közlekednek hetenkint, a mi esztendőnkint 21900 mérföld. Temesvár és Baziás közt (31 mérföld) hetenkint 7szer közlekednek, a mi egy esztendő alatt 11315 mérföldet tesz. Temesvár-Nagy Szeben; Temesvár-Ó Arad; Temesvár-Zimony közt a tárposta (mallepost) naponkint közlekedik, valamint Nagy-Kikinda és Nagy-Becskerek közt is. Málhaposta csak Temesvár és Nagyszében (29 mföld) közt jár, még pedig háromszor hetenkint.

* A levélforgalom a mult 1859. évben következő volt

a temesvári postahivatal kerületében: I. A posta kerület tulajdon belsejéből bérmentesített 620711, bérmentlen 141230, ajánlott levelek 98414, levelek árupróbákkal 3282, keresztkötés alatt 46706, vitelbérmentesek 493844. II. A posta-egyleti birodalomból: közönséges bérmentesített levelek 16258, bérmentetlenek 6877, ajánlott levelek 1235, árupróbákkal 286, keresztkötés alatt 2390, vitelbérmentesek 2470. III. A posta-egyleti külföldről: közönséges bérmentesített levelek 3185, bérmentetlenek 2626, ajánlottak 481, árupróbákkal 26, keresztkötések 117, vitelbérmentesek 208. IV. A posta-egyleti külföldre: közönséges bérmentesített levelek 3627, bérmentetlenek 4536, ajánlottak 611, árupróbákkal 52, keresztkötések 845, vitelbérmentesek 247. V. A posta-egyleti külföldről, a posta-egyleti külföldre: közönséges bérmentesített levelek 3276, bérmentetlenek 2834, ajánlottak 117, árupróbákkal 598, keresztkötések 91, vitelbérmentesek 188. Hirlapok 261638 darab.

* Téli Emilia, ki színházunknak csak nem rég volt tagja, Prágába az operaszínházhoz menvén vendégszerepelt, föllépése hatóságilag megtiltatott, mert az ott szállásoló magyar katonaság demonstrációjától tartottak hazájuk leánya mellett.

* Szombaton f. hó 2-án halt meg a helybeli egyesült evang. község seniorja Karner Vilmos, 55 éves korában, miután 28 esztendeig viselte itt lelkesi hivatalát. Azon becsülés melyben a boldogultnak magánjellemé, és a közrészvét, melyben annak hátrahagyott családja részesült, eléggé világosan nyilatkozott a f. hó 4-én véghez ment temetkezés alkalmával, a midőn is nagyszámu kísérők adták neki a végső tiszteletet. A kölcsönös türelem vigasztaló tanujeleként a rom. kath., és g. n. e. templom harangjai szóltak bele a temetkezés szomorú ünnepélyébe, melynek egyházas emelésére távirati után Székács József is kéretett le Pestről; de ezen meghívásnak hazánk ezen jeles egyházi szónoka meg nem felelhetett.

* A takarékpénztárba f. é. január havában 383 fél beakott 85,191 ft. 46 kr.; 328 fél pedig kivett abból 58,661 ft. 93 kr. a. é.

* Színházunkban mult hó 30-án Deborah, Mosenthal színjátéka, f. h. 2-án az orleansi szűz, Schiller szomorujátéka adott. Mind a két előadást csak azért említjük, hogy alkalmunk legyen Kurz Krisztina asszony művészi felfogásu, melyen átgondolt játékat kiemelni, melyhez fogható színpadunkon már ritkává kezdett lenni. Kellemes hang, előnyös szinpadai alak, mértéktartás a szenvedély fokozataiban mindig fogják e művésznőnek biztosítani azon közönség tetszését, mely a nemesebb élvekkért látogatja a színházat. Szombaton febr. 4-én. „A Hugenották“, Meyerbeer operája ismételtetett, — ezuttal először, mióta Temesvárott adják, bérletben. Az előadás még a mult hetinél is gyengébb volt; az alább említendő kivételeken kívül, oly annyira, hogy majdnem szentségtörésnek kelle neveznünk egy örökbecsű zenei költemény ily leráncigálását. A zenekar részint rosszul be volt tanítva, részint hiányos számmal, részint hibásan betöltve, mire nézve leginkább a fuvola-hangszert emeljük ki, melynek ez operában nagy feladata van, tegnap pedig éppen a legköltoőbb helyeken sérté műérzékünket. Az énekkar, ámbár használhatlansága miatt a 3-ik felvonás hatásos katonai kardalát, melyet egyébkor a közönség ismételtetmi kívánt, kihagyták, most is a közönséget hol boszantá, hol nevetésre gerjeszté. Fodor k. a.-ról (Margit) és Schanza k. a.-ról (apród) kiméletességből nem szólunk, ugy is nem kételkedvén, hogy az igazgatóság a maga érdekében az illető szerepek jobb betöltéséről gondoskodni fog a maga idején. Rudolf ur (Saint Brix) ki más szakmában használható színész, ma nem volt helyén, miben bizonyosan maga sem kételkedik, mert még a 4-ik felvonás összeesküvési jelenete is hatástalanul hangzott el tökéletes erőtlensége miatt. — Ily lényeges fogyatkozások mellett csak Kaiser-Ernst asszonyságnak (Valentine) mely élénkebb játékkal, és jól iskolázott biztos énekkel emelte előadását, továbbá Reichmann (Marcel) és Jekelfalusy (Raoul)

uraknak köszönhető az opera megmentése egy oly sorstól, mely nálunk még nem érte; Jekelfalussy ur különösen érzelmenteli, édes csengésű énekével oly művészi játékot is párosított, hogy őt minden metaphora nélkül a legjobb Raoulók közé számíthatjuk, kiket Temesvár hallott (pedig nekünk Erl is volt vendégünk), és hogy a neki és társainak jutott taps és kihívásokban valóban méltó, még tán nem is elegendő elismerését láthattuk művészetének.

* Piaci árak a febr. 3-án tartott hetivásáron: Buza legjobb 4 ft. 60 kr., középszerű 4 ft. 35 kr., legcsekélyebb 4 ft. Kétszeres 3 ft. 60 kr. — Rozs 3 ft. — Arpa 2 ft. — Zab 1 ft. 73 kr. — Tengeri 2 ft. 38 kr. mérőnkint. — Széna 2 ft. 50 kr., Szalma 1 ft. 20 kr. mázsánként a. é.

A „Delejtű“ szerkesztőségénél következő adakozások történtek a magyar akademia palotájára.

ft.	kr.	ft.	kr.
Gróf Smettov Richard	200	—	—
Podhorányi J., magánkötelezvényben	200	—	—
Fockner J., dijnok	10	—	—
Goczigh Ignác	6	—	—
Cichini Fer. György	5	—	—
Wertler Mátyás, tanár	2	—	—
Csintalan Károly, off-szenizai lelkész	5	—	—
Schwarz Mátyás	4	—	—
Batky Károly	1	—	—
Lichtenstein Pál	2	—	—
Bossányi Antal	2	—	—
Geml Ignác	5	—	—
Hemmen Ferenc	3	—	—
Vuja Ignác	5	—	—
Fleischer József	2	—	—
Suchan Márton	5	—	—
Horváth Antal	2	—	—
Összesen	459	—	—
Ö - Kanizsáról:			
Kosztlyik János	2	—	—
Milasin J., ügyvéd	4	—	—
Kafga Gyula	2	—	—
Moser Adolf	—	50	—
Motok Lázár	1	—	—
Fehér József	1	—	—
Freund József	2	—	—
Moga János	1	—	—
Lovászi Mihály	4	—	—
Redlich Fülöp	4	—	—
Posztl Péter	1	—	—
Körmöczy Ferenc	1	—	—
Mihály Vince	1	—	—
Wagner Fülöp	5	—	—
Szabados A., káplán	2	—	—
Horváth Imre, káplán	2	—	—
Szerelemhegyi A. tanító	1	—	—
Hazsits Péter	1	—	—
Összesen	494	50	—

ft.	kr.	ft.	kr.
Áttétel	494	50	—
Ocskó Mihály	1	—	—
Szerdahelyi János	1	—	—
Hubert Móric ifj.	1	—	—
Rosenberg Ferenc	—	60	—
Ifleise Uhmann	—	50	—
Davidovics Dávid	—	50	—
Szilágyi Vince	1	—	—
Kávai György	1	—	—
Rosenberg József	1	—	—
Vintzer János	—	50	—
Szalkay	1	—	—
Zavisits Swetozár	1	—	—
Kráhl Fülöp	1	—	—
Kosztlyik Ede	1	—	—
Meszna Máté	—	50	—
Klein Israel	1	—	—
Ifkovits Péter	1	—	—
Eisenstädter Vilmos	1	—	—
Deutsch Fülöp	—	50	—
Kiss János	1	—	—
Összesen	511	60	—
Raffai István	1	—	—
Popovits, jegyző	2	—	—
Kiss, jegyző	1	—	—
László Joachim	—	20	—
Deutsch József	1	—	—
Kráhl Kobi	1	—	—
Klein Bernát	—	20	—
Szárnyasy János	1	—	—
Huszágh Miklós	4	—	—
Griner Fülöp	1	—	—
Kurutz István	—	30	—
Schwimmer Móric	—	30	—
Szilágyi György	1	—	—
Adányi Imre	1	—	—
Esztergomy Nándor	—	50	—
Esztergomy Miklós	—	50	—
Herz Móric	1	—	—
Kráhl Farkas	1	—	—
Deutsch János	1	—	—
Összesen	530	60	—

Jäger Ádám, tanfelügyelő küldött egy régi ezüst tallért 2 pfnyi névszerinti értékben.

A Delejtű 5-ik számában kimutatott 3148 20
kral és egy arannyal 3678 80
egy arany és egy ezüst tallér.

Szerkesztői távirtda.

Ismét annak a kit illet: A Delejtű 1858. évi folyamából egy egy bekötött példányt egyik derék barátunknak adtuk át, hogy a magyar akademia könyvtárába és nemzeti muzeumba kötelmi példányul vétesse fel. A pesti lapok minap e küldeményt nem említették. Tehát tisztelt barátunknál megint csak feledékenységbe jutottunk. S. E. urnak helyben. A lapunkba szánt dolgozatokról csak akkor nyilatkozhatunk, ha azokba betekinthetünk. Különben szerencsénkre szolgálna, személyesen megismerkedni önnel.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

HIRDETÉSEK.

Haszonbéri hirdetés.

Borosjenő Atz él Péternek sikulai és borosjenői uradalmaiban mintegy 6000 (1100 öles) hold haszonbérbe adatik

1860. April 24-től kezdve

több évekre és pedig vagy egészben, vagy 500, 1000, 2000 stb. holdas részletekben, minden részlethez elegendő gazdasági épület adatván.

Az atzélházi gőzmalom és szeszgyár külön is, vagy egy jószágrészszel együtt adatik bérbe.

Több száz holdra menő őszi vetések mérsékelt áron átadatnak, a tavaszi vetések pedig 1860-ki April 2ek-4 előtt is, és így annak idejében megtétethetnek.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos Sikulán B. Jenő mellett.

Előfizetési felhívás

„Válságos napok“

cimű regényre.

A regény, két nagy kötet, már sajtó alatt van, és f. é. aprilis elején okvetetlenül szét fog küldetni; az előfizetések tehát

legfőlegb március 15-ig váratnak. Előfizetési díj a szépen kiállítandó két kötetért, füzve, postai szétküldéssel: 2 ujforint; bolti ára nagyobb leend. A tisztelt előfizetők névsorozata a műhöz csatoltatik. Gyűjtők tiz előfizető után tiszteletpéldányt nyernek. Az előfizetési leveleket ilyen cím alatt kérem beküldeni: Előfizetési pénz, Emilia „Válságos napok“ című regényére, Engel és Mandello nyomdatulajdonosokhoz Pesten.

EMILIA.